

ROSKILDE UNIVERSITET

VACCINE SKEPSIS

OG COVID19-PANDEMIEN

STUDERENDE: COCO KOCYIGIT
STUDIE NR.: 66027
VEJLEDER: HENRIK JUEL
ANSLAG: 80.425

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Abstract	4
Problemfelt	5
Problemformulering	6
<i>Arbejdsspørgsmål</i>	<i>6</i>
Projektdesign.....	6
<i>Metodisk fremgangsform</i>	<i>7</i>
Begrebsafklaring	7
<i>Covid19.....</i>	<i>7</i>
<i>Livsverden.....</i>	<i>7</i>
<i>Vaccineskepsis.....</i>	<i>8</i>
Emneafgræsning	8
<i>En eksplorativ undersøgelse</i>	<i>9</i>
Undersøgelsens metodologi.....	9
<i>Et kvalitativt studie af covid19 vaccination: begrundelse og motivation.....</i>	<i>9</i>
<i>Gennemsigtighed.....</i>	<i>10</i>
<i>Dokumentanalyse</i>	<i>10</i>
<i>Det kvalitative interview</i>	<i>11</i>
Valg af interviewpersoner	11
Forskningsinterviewets syv faser	11
Livsverdensinterview	12
Ekspertinterview	13
<i>Reliabilitet og validitet.....</i>	<i>13</i>
Reliabilitet og validitet i de kvalitative interviews.....	13
<i>Samtykke og etiske spørgsmål</i>	<i>15</i>
Informeret samtykke og fortrolighed.....	15
Anonymitet	15
Reliabilitet og validitet i dokumentanalyse	16

<i>Metodologiske valg og fravalg</i>	16
Undersøgelsens teoretiske grundlag	17
<i>Teoretisk afgrænsning</i>	17
<i>Alfred Schutz: Hverdagssociologi</i>	17
Hverdagslivet	18
Den naturlige indstilling	18
Hverdagslivets verden	19
Den fremmede	20
<i>Mediereception</i>	20
Forståelsen af et mediefænomen	21
Indkodning og afkodning	22
Medieposition	23
Analyse	24
<i>Analysestrategi</i>	24
<i>Encoding af kampagnen</i>	24
Den samfundsmæssige kontekst	24
Afsender og modtager	25
Budskab "Vaccinationerne er i gang"	25
Budskab "Brug af mundbind"	26
Decoding af kampagnen	27
<i>Delkonklusion</i>	30
Analysedel II: Vaccineskeptikers livsverden	31
<i>Den fremmede og rådene</i>	31
<i>Hverdagslivets verden</i>	32
Borger A	32
Borger B	33
Borger C	34
<i>Delkonklusion</i>	35
Diskussion	35
<i>Delkonklusion</i>	37
Konklusion	37
Perspektivering	38

Litteraturliste.....39

Samfundssind og omfavelse: også hvis man er uenig? Af Coco Kocyigit, studerende på RUC43

Abstract

This paper will examine the campaign “Vaccination against covid19” and how it is perceived by people who do not want to take vaccines. To investigate this, this study uses life world interviews, and the purpose of the task is generally to understand the life world of these people. The study is therefore also based on Alfred Schutz's theory of the sociology of everyday life, whose aim is exactly to understand how certain individuals understand the world. As the study deals with how a particular group understands a media phenomenon, the report is also informed by Stuarts Hall's reception analysis theory. In addition to this, the study will also analyze certain documents that have been published in connection to the campaign.

Problemfelt

“First, prepare and be ready. Second, detect, protect and treat. Third, reduce transmission. Fourth, innovate and learn.” (WHOa 2021).

Med disse ord erklærede generaldirektøren for WHO¹, Tedros Adhanom, covid19 for en pandemi. Beskeden var klar: En pandemi har spredt sig, og alle lande og borgere var derfor nødsaget til at gøre, hvad de kunne for at beskytte sig selv og deres medmennesker (Ibid.). Herhjemme i Danmark sendte Mette Frederiksen danskerne hjem (Regeringen 2021), og siden d. 11 marts har dagligdagen langt fra været den samme. Men allerede under et år senere kunne mange danskere ånde lettet op - en vaccine var fundet (Sundhedsstyrelsen 2020). Det var bare ikke alle danskere, som åndede lettet op. For hvad nu hvis man slet ikke ønskede en vaccination mod covid19? Således fik det gamle begreb *Vaccineskepsis* et nyt liv under denne pandemi. En stor del af befolkningen ønsker en vaccine, og ser det som helt uacceptabelt, at man kan være skeptisk overfor sådan en. Konspiratorikere og sølvpapirshatte er nogle betegnelser, som er smidt efter vaccineskeptikere. Men hvad er det egentlig, der er årsagen til, at nogle mennesker ikke ønsker en vaccination? Hvordan ser verden ud med en vaccineskeptikers øjne? Det er nogle af de spørgsmål, som jeg i denne opgave forsøger at finde svar på. Dette søges besvaret gennem en undersøgelse af tre vaccineskeptikers livsverden.

¹ World Health Organization

Problemformulering

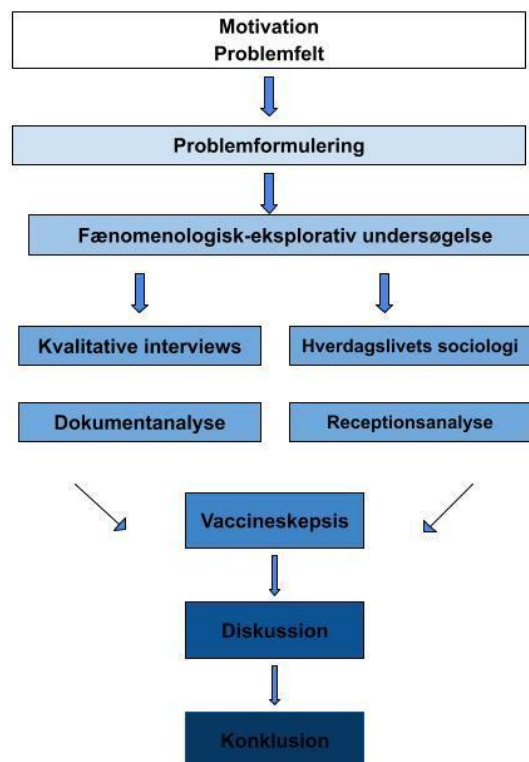
Hvordan forstår vaccineskeptikere corona-pandemien og håndteringen af den, og hvilke bevæggrunde er på spil?

Til at løse problemformuleringen har jeg opstillet følgende arbejdsspørgsmål:

Arbejdsspørgsmål

1. Hvad var er intenderede mål med kampagnen Covid19, hvordan opfattes myndighedernes den af vaccineskeptikere?
2. Hvad ligger til grund for målgruppens (vaccineskeptikernes) forståelse af kampagnen?
3. Hvordan argumentere vaccinskeptikerne imod Sundhedsstyrelsens anbefalinger?

Projektdesign

Figur 1 Projektdesign²

Metodisk fremgangsform

Dette projekt er en kombination af det induktive og det deduktive. Den induktive fremgangsmåde fordrer, at man tager afsæt i empirien og ud fra dette generaliserer mere overordnet, hvorimod den deduktive metode tager afsæt i en hypotese, som man så forsøger at bekræfte gennem empiri (Halkier 2001: 44).

I denne opgave har afsættet været en søgen efter at forstå informanterne, altså vaccineskeptikere, men jeg har samtidig forsøgt at forbedre denne forståelse ved at anvende teori om hverdagsliv og reception.

Begrebsafklaring

Covid19

Covid19, eller i daglig tale kaldet 'corona', er en lungeinfektion, og størstedelen, af de mennesker, som får den, vil komme sig hurtigt, mens en mindre gruppe (sårbare, ældre og folk der lider af andre sygdomme) kan dø af virussen (WHO 2021b).

Covid19, er en yderst smitsom sygdom, der gjorde, at WHO i 2020 erklærede sygdommen for en pandemi (WHO 2021a)

Livsverden

Livsverden er et begreb, som kendes fra Husserls fænomenologiske filosofi. Begrebet *livsverden* kan defineres som følgende: "Derimod er vores livsverden et konstrukt, et resultat af den måde, vi reagerer på de stimuli, som vi modtager fra den fysiske verden." (Juul 2012: 80). I relation til dette er Schutz inspireret af Husserls livsverdensbegreb og ser således også begrebet som: "de umiddelbart sansbare omgivelser, hvori vi lever vores liv."

² Ovenstående figur er min egen illustration af hvordan dette projekt er opbygget.

Han omformer også begrebet til at omhandle, det han kalder 'hverdagslivets verden', som ikke kun berorer på den individuelle sansning, men også er præget af andre i en intersubjektiv vekselvirkning, hvortil vores omgivelser konstant påvirker os og vi dem (Schutz 2005: 12). Opgavens forståelse af begrebet tager altså afsæt i Husserls teori, men forstår det også ud fra Schutz udbygning af det.

Vaccineskepsis

Vaccineskepsis bliver særligt beskrevet i samfundsvidenskabelige, lægevidenskabelige eller kommunikations videnskabelige rapporter, som en skepsis overfor vaccinationssystemet og vaccinationer (Hausman 2019: 3). Fænomenet har før corona været udbredt for folk, som ikke ønskede at følge myndighedernes/lægens vaccinationsanbefalinger (Hausman 2019: 3). Det er denne definition, som jeg i opgaven refererer til, men jeg forsøger også at undersøge begrebet igennem opgaven.

Emneafgræsning

Opgaven vil koncentrere sig om Sundhedsstyrelsens kampagne "Vaccination mod COVID-19". Hertil vil jeg undersøge, hvordan en afgrænset gruppe, altså 'vaccineskeptikere', responderer på denne kampagne. Opgaven fokuserer desuden mestendels på vaccineskeptikere og deres forståelse af medifænomenet. Jeg har fundet det nødvendigt også at inddrage selve kampagnen, men dette vil kun blive berørt overfladisk. Gennem en større opgave kunne det have været interessant at undersøge produktionen af kampagnen. Dette ville have givet opgaven et mere i et mere afsenderorienteret perspektiv. Dette har jeg dog ikke valgt at gøre, da jeg arbejder ud fra en fænomenologisk/hermeneutisk tilgang, og forstår fænomener, som noget der skabes i kraft af menneskers forståelse af dem. Således har jeg valgt ikke at gå mere i dybden med afsenderperspektivet, da jeg primært er interesseret i, hvordan målgruppen oplever, forstår, føler og reagerer på kampagnen.

For at skabe en nuanceret undersøgelse kunne det have været interessant at inddrage folk, som gerne vil have vaccinen. Dette har dog været nødt til at afgrænse mig fra denne gruppe.

En eksplorativ undersøgelse

Afsættet for denne opgave er fænomenologisk, da jeg forsøger at “forstå meningen i verdens konkrete virkelighed” (Rendtorff 2013: 259). Med disse ord er formålet med opgaven, at gå til vaccineskeptikerne selv, og forsøge at skabe mening og finde forståelse for deres livsverden. Dette søges ved at lytte og forstå, hvordan de ser verden. Gennem et livsverden interview kan jeg tilnærmelsesvis undersøge fænomener, som “de viser sig for den menneskelige bevidsthed” (Rendtorff 2013: 260). Dette leder os videre til mit forsøg på, at sætte mine forforståelser i parentes, for derigennem at fokusere på netop menneskets bevidsthed, altså en metodisk epoché (Rendtorff 2013: 260).

Opgaven vil altså forsøge at sætte sig ind i denne afgrænsede gruppes livsverden og forstå corona vaccination ud fra deres perspektiv. Derfor er det ikke dette projekts opgave, at kortlægge, hvad der er rigtigt eller forkert. Fundamentet for undersøgelsen bygger dermed på en forståelse af verden som subjektivt forankret, hvor epistemologi og ontologien smelter sammen (ibid.).

Selvom jeg i denne opgave som udgangspunkt har arbejdet fænomenologisk, så gør jeg i høj grad også brug af hermeneutikken, særligt gennem mine fortolkninger af de tre interviewpersoners livsverden (Rendtorff 2013: 260).

Undersøgelsens metodologi

Et kvalitativt studie af covid19 vaccination: begrundelse og motivation

Denne opgave er et kvalitativt forskningsstudie, der har til formål, at undersøge borgernes livsverden. Den kvalitative tilgang gør det muligt for mig som undersøger at forstå, hvordan corona opleves for vaccineskeptikere. (Poulsen 2017: 75). Denne uddybende forståelse for borgernes livsverden er ikke mulig vha. det kvantitative studie, som muliggør at give indblik i en større gruppes generelle forhold til et fænomen (Rubin & Rubin 2012: 2). Undersøgelsen er ikke interesseret i at sige noget statistisk generelt, men i at dykke ned i enkelte individers

forhold til fænomenet, for at få indblik i disse personers oplevelser, følelser og meninger (Poulsen 2017: 76).

Jeg vil gøre brug af livsverdensinterview som den bærende metode. I arbejdet med at analysere personernes livsverden vil jeg benytte mig af Alfreds Schutz teori om livsverden og Stuart Halls receptionsanalyse. Foruden dette vil jeg også gøre brug af dokument analyse, gennem nedslag i Sundhedsstyrelsens kampagne, "Covid19".

Gennemsigtighed

Jeg har forsøgt at skabe en høj grad af gennemsigtighed ved at lave et udførligt metodeafsnit, hvor jeg beskriver mine metodiske overvejelser og processer dybdegående.

Gennemsigtighed er væsentligt, da det giver læseren indsigt og forståelse for, hvordan undersøgelsen er udarbejdet (Warming 2017: 97). Jeg har forsøgt at gøre opgaven så gennemsigtig som mulig ved nøje at beskrive, hvordan jeg har fundet frem til mine resultater.

Dokumentanalyse

Min analyse af Sundhedsstyrelsens kampagne, "Covid19", sigter mod at få kortlagt, hvad Sundhedsstyrelsens intention med kampagnen var, samt undersøge deres standpunkt ift. vaccination mod covid19. Dette vil blive gjort gennem Sundhedsstyrelsens informative kampagne omkring vaccination "Vaccination mod covid19". Kampagnen vil blive analyseret gennem nedslag i flere af Sundhedsstyrelsens artikler, der ligger er tilgængeligt på hjemmesiden (Triantafillou 2017: 125).

Dokumenterne bliver i opgaven set som et medium, der skal afhjælpe en kortlægning af Sundhedsstyrelsens forståelse af vaccination mod covid19. Formålet med dette er, at undersøge hvordan målgruppens virkelighedsforståelse afviger fra Sundhedsstyrelsens. Kildekritik spiller således en essentiel rolle ift. dokumentanalyse. Det er her væsentligt at påpege, at alle dokumenterne kommer fra Sundhedsstyrelsen. Troværdigheden af dokumenterne er dermed høj, da det er en styrelse indenfor Sundhedsministeriet som er udgiver (Triantafillou 2017: 128). Sundhedsstyrelsens formål med anvendelse af dokumenterne vil blive berørt i selve analysen.

Det kvalitative interview

Valg af interviewpersoner

Undersøgelsen har gennemført 3 livsverden interviews med borgere, der er skeptiske overfor en vaccination mod covid19. I denne opgave vil jeg derfor undersøge vaccineskeptikers syn på vaccination af covid19. I forhold til dette var det eneste kriterium for de øvrige interviewpersonerne, at de ikke ønskede at få denne vaccine.

Jeg forsøgte først at finde interviewpersoner ved, at skrive ud til Facebook brugere, som viste tegn på ikke at ville have vaccination af covid19 på deres Facebookprofil. I den forbindelse jeg skrev til brugere, som havde profilbilleder med, "nejtiltvang" filter³, var medlem af Facebook grupper imod vaccination eller responderede negativt i Sundhedsstyrelsens kommentarspor. Disse mennesker var dog ikke interesseret i at stille op til et interview, hvilket ledte til erkendelsen af, at opgavens omdrejningspunkt er et følsomt emne. I stedet blev der foretaget et valg, om at skrive et opslag på Facebook ud til egne venner og familie, hvortil der blev efterlyst interviewpersoner. Gennem diverse Facebookvenners venner blev der fundet 3 personer, som ønskede at stille op til interview. Alle tre interviewpersoner er imod vaccination af covid19. De tre interviewpersoner giver således et indblik i, hvilke årsager der kan ligge til grund for, at man ikke ønsker vaccination af covid19. Grundet omfanget af informanter, er jeg opmærksom på, at dette studie ikke giver vidtrækkende generaliseringer. I stedet håber jeg på at få en fornemmelse for, hvad nogle af årsagerne til skepsis mod denne vaccine kan være. Dette kan give nogle interessante øjeblikbilleder, som giver stof til nye refleksioner og udforskninger, hvilket bidrager til en hermeneutisk tilgang.

Forskningsinterviewets syv faser

Jeg har i denne opgave arbejdet ud fra de syv faser af en interviewundersøgelse, som bliver beskrevet i Svend Brinkmann og Steinar Kvaales bog Interview: Tematisering, Design, Interview, Transskription, Analyse, Verifikation og Rapportering (Kvale & Brinkmann 2015:

³ Nej til tvang er et filter som bruges for folk der ønsker at vise, at de ikke er tilhængere af vaccination mod covid19

154). Dette beskrives nærmere under afsnittet “Reliabilitet og validitet i de kvalitative interviews”.

Livsverdensinterview

I denne opgave vil jeg anvende det semistrukturerede livsverdensinterviews. Essensen af denne metode er “fortællingen”. Altså er det interviewpersonernes fortællinger, interviewet centrerer sig omkring. Det er altså ikke væsentligt at finde frem til hvorvidt det interviewpersonerne fortæller er sandt eller falsk (Warming 2017: 98). Denne negligering af sandhed bygger på en forståelse af, at den fortælling, som interviewpersonerne giver udtryk for, er deres virkelighed, og den kan ikke siges at være forkert (Ibid).

Inden de tre interviewees opstillede jeg en interviewguide, og interviewet blev dermed semistruktureret opbygget. Formålet med dette semistrukturerede livsverdensinterview var stadig at få indblik i interviewpersonernes livsverden, men med fokus på fire temaer (Kvale & Brinkmann 2015: 49):

- Baggrundsspørgsmål: alle de tre interviews blev indledt af sætningen “fortæl lidt om dig selv”, hvilket havde til formål at tage styringen fra interviewerens og over på interviewpersonen. Hensigten var derudover, at få en forståelse for hvem interviewpersonen er som menneske, og på baggrund af det få en bredere forståelse for interviewpersonens holdninger og følelser ift. vaccination imod covid19.
- Vaccination: dette emne var væsentligt at komme ind på, da det er hele opgavens fokusområde.
- Sundhedsstyrelsens kampagne: ligesom med “vaccination” var det vigtigt at dette emne blev berørt, da opgaven tager udgangspunkt i denne kampagne.
- Kommunikation: qua begrebsafklaringen “livsverden” skal livsverden også forstås som noget intersubjektivt, og for opgavens formål var det derfor interessant at høre, hvordan interviewpersonen kommunikerer med andre omkring emnet vaccination og covid19 generelt.

Disse fire temaer dannede rammen for interviewene, og de havde hver især enkelte nedskrevne spørgsmål knyttet til sig. Interviewpersonen fik inden interviewets start disse

temaer af vide, men fik spørgsmålene tilsendt, for at undgå påvirkning. Disse spørgsmål var, i henhold til livsverdens interviewformen, blot vejledende (Ibid.).

Ekspertinterview

I relation til dette forsøgte jeg at få interviews med eksperter og at få indhentet faktuel viden omkring Sundhedsstyrelsens kampagne (Kvale & Brinkmann 2015: 206). Formålet med dette var at indhente information, som ikke var til at finde på deres hjemmeside eller ikke stod tydeligt i deres dokumentmateriale. Jeg var af flere omgange i kontakt med chefkonsulent Maria Koch Aabel - som står for kampagnearbejdet. Hun var i første omgang interesseret i, at stille op til et interview, men hun fik sidenhen for travlt. Hun forsøgte da, at få kontakt med nogle af hendes kollegaer, men de havde desværre også for travlt. Det materiale som nu ikke blev tilgængeligt gennem interviews, har jeg forsøgt at læse ekstra godt op på gennem dokumenter.

Det var derudover ønskeligt at få et ekspertinterview med forskere der beskæftiger sig med vaccineskepsis. Flere forskere blev kontaktet via mail, men gav desværre afslag. Da dette ikke var muligt, har opgaven måtte se sig til gode med at læse diverse rapporter skrevet af netop denne type forskere. Det var blandt andet tilsigtet at få begrebsafklaret fænomenet "vaccineskepsis" (ibid.).

Reliabilitet og validitet

Jeg har forsøgt at opnå en høj grad af validitet og reliabilitet - i så høj grad det var muligt indenfor dette lille studie. I det følgende afsnit vil disse to begreber blive beskrevet ift. opgavens anvendte metoder. Reliabilitet og validitet er essentielle aspekter af forskningen.

Reliabilitet og validitet i de kvalitative interviews

Opgaven har forsøgt at øge reliabiliteten gennem interviewer-reliabilitet, ved at lave en interviewguide der tilsigter at undgå ledende spørgsmål (se interviewguide, B7). Balancen mellem at have spørgsmål som er relateret til emnet og som samtidig ikke var ledende, blev forsøgt ved at have fire overordnede emner; baggrundsspørgsmål, vaccination, Sundhedsstyrelsens kampagne "Vaccination mod covid19" og kommunikation.

Spørgsmålene til de fire relativt brede overskrifter var kun vejledende, og som interviewer var det vigtigt, i henhold til livsverdens interviewets form, at holde selve interviewsituationen så åben som muligt (Kvale & Brinkmann: 243). Opgaven har haft en udfordring ved transskribering, da jeg skriver opgaven alene. Det har derfor ikke været muligt at lade flere personer transskribere interviewet for at sikre reliabiliteten (ibid.: 243). Jeg har forsøgt at øge min reliabilitet ved at lade interviewpersonerne læse transskribering og angive samtykke (læs mere under kapitlet "Samtykke og etiske spørgsmål"). Dette skaber ikke en reliabilitet, men det tilsigter, at de involverede personer har læst transskribering og kan stå inden for den, hvilket giver en form for kontrol for, at transskriptionen ikke er helt ukorrekt. Her skal det selvfølgelig nævnes at transskriberingen allerede havde fundet sted, og der vil være en vis chance for at interviewpersonen blev påvirket af min transskribering.

Omdrejningspunktet for denne opgave er interviewpersonernes livsverden. Interviewene har derfor til formål at undersøge hvordan bestemte personer opfatter corona vaccinationen, og kan således ud fra en positivistisk forståelse siges at være valid - m.a.o. metoden undersøger det tilsigtede formål (Kvale & Brinkmann: 318). I kvalitativ forskning er dette dog ikke alene et validitetsstempel, og jeg er derfor også fundet frem til validitet gennem kvalets syv faser:

- Tematisering: undersøgelsen er understøttet af de to teorier 'Hverdagslivets sociologi' og 'receptionsanalyse', disse to teorier danner også grundlaget for undersøgelsens forskningsspørgsmål.
- Design: Som førnævnt er formålet, at forstå vaccineskeptikers perspektiv på vaccination mod covid19, med undersøgelsen og dens metode, livsverdensinterviews, i overensstemmelse. For at finde frem til hvad vaccineskeptikers mener om vaccination og forstå deres livsverdensinterview er det nødvendigt at snakke med dem, samt være klar til at revideres mine egne forforståelser.
- Interview: For at øge validiteten i selve interviewet, har jeg konstant forsøgt at gribe interviewpersonens eget narrativ samt at spørge afklarende ind.
- Transskribering: I min transskribering foretog jeg et valg om, at være så tro mod det mundtlige sprog som muligt samtidig med sproget stadig er oversat en smule til skriftsprog. Udråbsord som "hmmm" og "øhhh" er blevet slettet og indskrevet som "pause" eller "...".
- Analyse: I analysedelen har jeg forsøgt at sikre holdbarheden af min fortolkning ved ikke at tage ord ud af en sammenhæng.

- Validering: Undersøgelsen bærer præg af refleksioner omkring relevant validering, hvilket dette afsnit er et eksempel på. Jeg har skrevet dette afsnit, der viser klare tegn på til og fravalg ift. hvad jeg har vurderet som en relevant valideringsproces. Troværdighed ift. hvad interviewpersonerne siger er fx ikke relevant i denne opgave. Da jeg har arbejdet fænomenologisk og hermeneutisk, hvortil det forudsættes at der ikke findes en rigtig eller forkert forståelse af virkeligheden, og deres udtalelser ses som deres subjektive forståelseshorisont.
- Rapportering: Undersøgelsen bliver efterfølgende valideret af vejleder og censor (Kvale & Brinkmann 2015: 321).

Samtykke og etiske spørgsmål

Som det tidligere er blevet nævnt under afsnittet “valg af interviewpersoner”, fandt jeg relativt hurtigt ud af, at emnet var svært at behandle, og mange havde ikke lyst til at deltage i undersøgelsen.

Informeret samtykke og fortrolighed

Informeret samtykke og fortrolighed har derfor været meget vigtige aspekter af interviewene. Jeg har skrevet en besked til interviewpersonerne, hvor hovedformålet med interviewet blev beskrevet: Inden interviewet blev der igen foretaget en briefing, og efter interviewet blev der foretaget en debriefing (Kvale & Brinkmann 2015: 116). Under brief og debrief blev der samtidig fortalt, hvad materialet skulle bruges til, så interviewpersonerne vidste, hvordan deres data ville blive behandlet. Dette blev gjort for at skabe tryk og fortrolighed for interviewpersonerne (Ibid.: 117).

Anonymitet

Interviewpersonerne ønskede at være anonyme, hvilket hovedsageligt bundede i, at de ikke ønskede shaming grundet - i deres optik - kontroversielle holdninger. Anonymitet i et kvalitativt studie har visse konsekvenser, da interviewet bygger på deres person og livsverden. Interviewpersonerne har givet samtykke til, at alt hvad de siger i interviewet må anvendes. Der har været foretaget en forskningsmæssig afvejning af, hvor meget de kunne anonymiseres. Denne afvejning førte til en “sløring” af personer (Kristensen 2019: 90). Personerne har fået ændret deres navne til borger A, B og C, mens steder, personer og byer

blot kaldes ved navneordet. Når interviewpersonen nævner sit barn ved navn er vedkommende blevet kaldt "barn", og når der nævnes navnet på en restaurant vedkommende kommer på, er denne blot blevet kaldt "restaurant". Interviewpersonerne fremgår stadig ved deres retmæssige køn og alder. Interviewpersonerne er blevet spurgt om, hvorvidt denne sløring er tilstrækkelig, og de har alle tre givet samtykke til dette.

Reliabilitet og validitet i dokumentanalyse

Formålet med at anvende dokumentanalyse er, at forsøge at for en forståelse for Sundhedsstyrelsens holdning til vaccination mod covid19. Denne metode muliggør en forståelse for Sundhedsstyrelsens kampagne, og der er således kongruens mellem metode og mål (Kvale & Brinkmann: 243). Min analyse af dokumenterne kan siges, at være troværdig, da jeg a

Troværdighed ift. dokumenter kan kortlægges gennem dens kildekritik ikke klart. Som allerede er nævnt, under afsnittet Dokumentanalyse, har de valgte dokumenter en stor grad af troværdighed, da de er udgivet af en styrelse. Dokumenterne bygger på undersøgelser lavet af forskere med høj anciennitet (Triantafillou 2017: 129). Det er dog vigtigt, at understrege at selvom dokumentet er fremsat af en styrelse, vil dette dokument stadig reflekterer et bestemt politisk budskab og være et produkt af dets kontekst (Triantafillou 2017: 129).

Metodologiske valg og fravalg

Jeg har valgt at benytte livsverdensinterviews, da dette stemmer bedst overens med undersøgelsens formål, som er at kortlægge og forstå enkeltindviders perspektiver på vaccination af covid19. Dette har været en fordel, da det giver en dybdegående forståelse af, hvordan bestemte personer opfatter verden. Som supplement til denne metode, har jeg valgt, at anvende dokumentanalyse, da dette giver indblik i Sundhedsstyrelsens forståelse af fænomenet covid19. Det giver samtidig indsigt i, hvad det intenderede mål med kampagnen var.

En anden metodisk tilgang, som kunne have styrket opgaven er observationsstudier. Denne metode giver en grundig forståelse for en bestemt gruppes bevæggrunde. Havde jeg foretaget

dette valgt, kunne det have bevirket, at jeg skulle fortolke mere på individernes handlinger, og det kunne have ført til en større grad af fejlslutning (Kristensen 2017: 172).

Undersøgelsens teoretiske grundlag

Teoretisk afgrænsning

I denne opgave har jeg anvendt en mediereceptionsanalyse med afsæt i Stuart Halls teori og tillagt et perspektiv af Alfreds Schutz teori "Hverdagslivets sociologi". I analysen vil denne teori blive anvendt til forstå interviewpersonerne og deres syn på vaccination mod covid19. Jeg har valgt at fokusere på målgruppen, og dermed afgrænser jeg mig fra mediereceptionens 'decoding'. Mht. Schutz teori har jeg valgt udelukkende at bruge hans teori, som knytter sig til subjektets forståelse af hverdagslivets verden, og jeg afgrænser mig dermed fra andre virkeligheder, som subjektet er disponeret for fx drømmenes verden (Schutz 2005: 122).

Jeg er opmærksom på, at dette emne kunne være anskuet ud fra en del andre teorier. Jeg har blandt andet overvejet at benytte mig af Brenda Dervins 'Sensemaking' teori, da der tydeligvis, i henhold til emnet vaccineskeptikere, ses en kløft mellem aktørerne, der afkoder og aktørerne, der indkoder. Denne teori kunne have bidraget til at gøre projektet mere handlingsorienteret, ved at anvende hendes begreb omkring brobygning (Dervin 2003: 225). En bekymring hertil er dog, at projektet kunne være blevet for usammenhængende og bredt. Jeg har valgt at afgrænse mig fra denne teori, for at kunne prioritere at forstå den ene gruppes livsverden i dybden. En anden teori, som kunne have været oplagt, er Mohan J. Dutta teori omkring sundhedsvæsenet, og kunne jeg have undersøgt Sundhedsstyrelsens kampagnen ud fra de to tilgange; den kulturteoretiske og den kultursensitive (Dutta. Ved at anvende Dutta, ville jeg dog igen i højere grad have koncentreret opgaven omkring afsenderen og ikke lige så høj grad have haft et ensrettet fokus på modtagelsen.

Alfred Schutz: Hverdagssociologi

Jeg har gjort brug af Alfred Schutz teori omkring hverdagssociologi, da hans teori giver indsigt i individers livsverden.

Alfred Schutz var tysk sociolog, som beskæftigede sig med sociologisk fænomenologi indenfor den brede strømning, som kaldes Hverdagssociologi (Jørgensen 2005: 7). Han var interesseret i at forstå mennesker ud fra deres livsbetingelser, og mente at en forsker i sit arbejde skal differentiere sig selv fra de mennesker han undersøger (Schutz 2005: 183).

Hverdagslivet

Jeg vil i denne opgave anvende Alfred Schutz teori omkring 'Hverdagslivets sociologi'. Jeg har særligt fokus på begreberne 'Hverdagslivets verden' 'relevans' og 'den naturlig-indstilling'. Hans teori udspringer af et behov for at beskrive andre menneskers intersubjektive livsverden (Schutz 2005: 27). Jeg vil derfor anvende Schutz teori med samme intenderede mål, dog forbeholdt en bestemt gruppe - nemlig vaccineskeptikere.

Den naturlige indstilling

Et essentielt begreb fra Schutz teori er 'Livsverden' - vores intersubjektive fortolkning af verden gennem sanser (jf. begrebsafklaring). Alfred Schutz knytter dette begreb til den naturlige indstilling. Den naturlige indstilling skal forstås som en 'common-sense' indstilling, hvortil den omgivende verden virker naturlig og givet for subjektet (Jørgensen 2005: 8). Afsættet for subjektets naturlige indstilling er dens sociale og kulturelle videnslager, der er bundet til fortiden, men samtidig eksisterer verden i øjeblikket. Den naturlige indstilling fører ydermere til, at vi ikke behøver at tvivle på vores handlinger. Dette har skabt en forståelse af hverdagslivets verden som selvfølgelig (Ibid.: 9). Schutz mener, i henhold til dette, at vi skal stole på vores sanser og erfaringer.

Hvis vi har en reflektiv indstilling eller befinder os i en ukendt situation og reflekterer over denne, kan vi suspendere os fra hverdagslivets selvfølgeligheder (Jørgensen 2005: 9).

Distinktionen mellem den naturlige indstilling og hverdagslivets verden beror på, at den naturlige indstilling er vores måde at forstå hverdagslivets verden (Schutz 2005: 81). Vi har en indbygget forestilling (den naturlige indstilling) omkring den verden vi i dagligdagen eksisterer i (hverdagslivets verden).

Hverdagslivets verden

Hverdagslivet er Schutz udbygning af det fænomenologiske begreb 'Livsverden', og han beskriver hverdagslivet som; "de umiddelbart sansbare omgivelser, hvori vi lever vores liv." (Schutz 2005: 12). Hverdagslivet verden er desuden præget af: vaner, regler, principper og begivenheder som subjektet er omgivet af. Ligesom den naturlige indstilling er Hverdagslivets verden socialt og kulturelt betinget. Dette betyder at:

- 1) Vi er sociale mennesker, som er gensidigt påvirket af hinanden, og vores individuelle livsverden bygger således også på denne intersubjektivitet.
- 2) Den verden vi oplever som her og nu, er skabt allerede inden vi indtræder i den. Denne verden bygger på en kulturel og historisk aflejring, som vi som subjekter skal forholde os til, når vi bliver født (Schutz 2005: 27).

Dette ses ifm. vaccination af coronapandemien, hvor den individuelle holdning til fænomenet er intersubjektivt betinget. Vaccination har en historie, hvilket kommer til udtryk gennem de begivenheder med vaccination, som går forud for vaccinationen mod covid19. Men vi har også en bestemt kultur i Danmark, der præger vores forståelse af vaccination.

Vi kan opretholde hverdagslivet verden, når følgende faktorer er eksisterende:

"At livet vil være det samme, som det hele tiden har været, at vi kan stole på den viden, vi har fået overleveret, at det er nok med en viden om den mest almindelige type begivenheder, vi kan komme ud for, at den sædvanlige viden deles af vore medmennesker. Men den fremmede deler ikke disse grundantagelser (red.)" (Jørgensen 2005: 10).

Disse sandheder omkring hverdagslivets verden er altså ikke tilgængelige for den fremmede. Hverdagslivets verden er en orienteringsmodel, som kun er gennemskuelig for 'in-gruppen', altså folk der er underlagt den dominerende kultur og normen. Hverdagslivet kan her metaforisk beskrives som en kokebog, der i stedet for madopskrifter indeholder opskrifter på hvordan du skal agere korrekt (ibid.). Dette fører os videre til Schutz forståelse af, at vi ikke kun er passive individer, men at vi er aktive og refleksive mennesker. "vi virker ikke blot i verden, vi påvirker den også [...] forandrer dens genstande og indbyrdes forhold" (Schutz

2005: 81). Schutz indikerede i sin teori, at vi er subjekter som ikke kun er i verden, men som også handler. Disse normer er altså ikke statiske, men kan forandres over tid.

Schutz ikke anser ikke hverdagslivets verden som den eneste virkelighed, men blot den mest dominerende. Der findes fx drømmenes verden, fantasiens verden, kunstens verden, videnskabens verden, legens verden mv. Subjektet springer konstant mellem disse verdener og veksler således mellem disse virkeligheder (Jørgensen 2005: 12).

Den fremmede

For at forstå Schutz teori omkring den fremmede, er det væsentligt at nævne 'in-gruppen', denne gruppe ser sig selv som centrum af verden. Dette skaber en vis tryghed og fortrolighed. Den fremmede tager ikke del i denne fortrolighed, og er i højere grad en outsider, der ikke deler 'in-gruppens' naturlige indstilling eller hverdagslivets viden. På baggrund af dette må den fremmede "definere enhver situation" (Jørgensen 2005: 12). Schutz afgrænser betegnelsen den fremmede til:

"et voksent individ fra vor tid og civilisation, der forsøger at blive accepteret for bestandig eller i det mindste tolereret af den gruppe, han henvender sig til" (Schutz 2005: 181).

Ovenstående definition af den fremmede baner vejen for, at jeg i dette projekt kan undersøge de tre interviewpersoner, som forsøger at blive accepteret i det øvrige samfund af folk som ønsker at lade sig vaccinere. Jeg vil i øvrigt relatere dette til Schutz teori om 'gruppelivets kulturmønster', som udmærker sig gennem fx traditioner, sæder, love, vaner, skikke, etikker og moder (Ibid.). I den forbindelse vil jeg undersøge Sundhedsstyrelsens anbefalinger. Anbefalingerne kan ses som love og retningslinjer, der fordrer en bestemt skik og vane ifm. borgernes håndtering af corona.

Mediereception

I og med denne opgave koncentrerer sig om en bestemt gruppes forståelse af en kampagne, er det oplagt at lave en mediereceptionsanalyse, da denne teori netop sigter mod at kortlægge hvordan et bestemt mediefænomen påvirker en målgruppe:

“Receptions-forskningens domæne omfatter alle former for forskning, der - uanset metodisk orientering - søger at forstå alle typer af mediebrugernes meningsdannede processer i relation til medier, uden særligt at privilegere menneskers receptive fortolkning af konkrete medieprodukter” (Shrøder 2016: 1386).

Receptionsanalyse supplerer Schutz teori godt, da det implicite mål med en sådan analyse er at forstå menneskers livsverden. Dette forudsætter at vi kan forstå deres mening ift. et givent mediefænomen. Jeg har fundet en receptionsanalyse relevant, da den, ligesom hverdagslivets sociologi, ønsker at forstå forbrugernes livsverden (Shrøder & Mathieu 2021: 299). Der er samtidig et skarpt fokus på gruppens livsverden, og udgangspunktet for mediereception var det kvalitative studie.

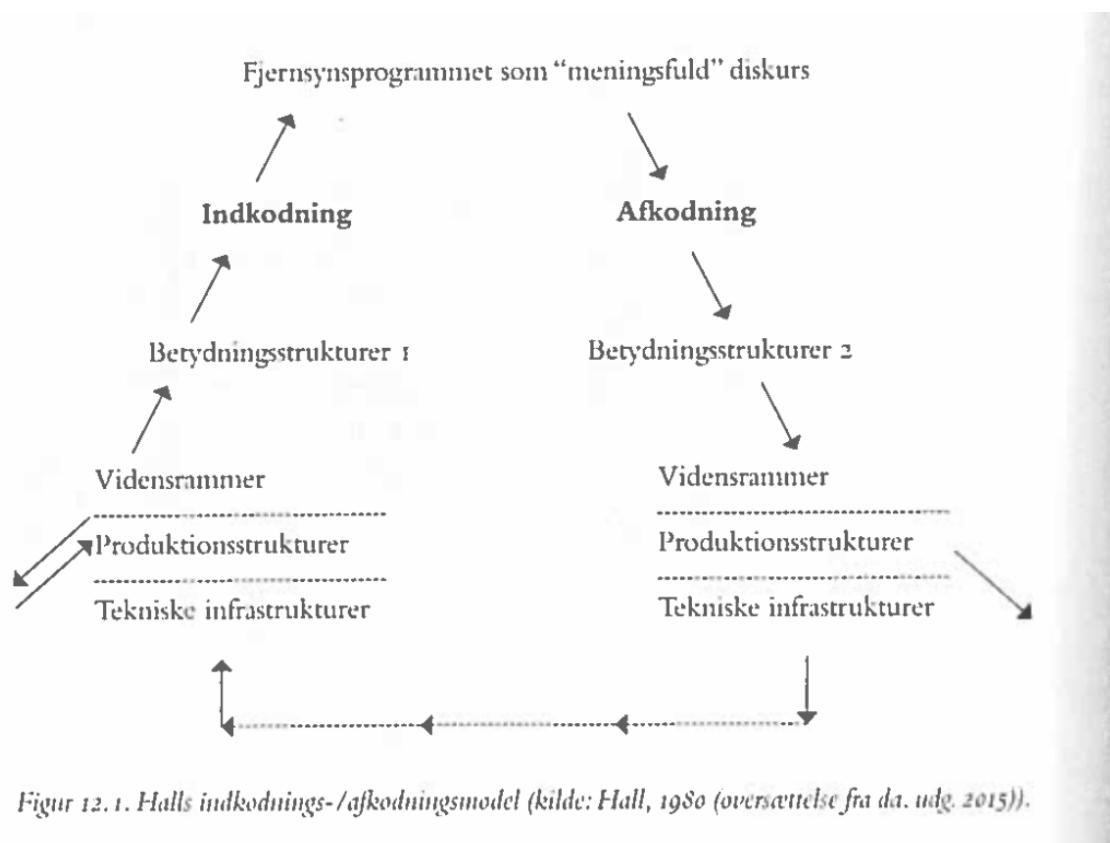
Mediereception udspringer af kulturteoretikeren Stuart Halls artikel fra 1973 “Encoding decoding in the television discourse” (Shrøder & Mathieu 2021: 301). Jeg vil tage udgangspunkt i Stuart Halls mediereception, hvor jeg vil anvende hans begreber omkring ‘encoding’ og ‘decoding’ samt de tre mediepositioner: ‘dominant’, ‘negotiation’ og ‘oppositional’ (Shrøder & Mathieu 2021: 308). Stuart Halls receptionsteori skal forstås ud fra en bredere historisk-teoretisk kontekst, hvor undersøgelse af mediereceptionen inden da var meget præget af effektforskning (Shrøder & Mathieu 2021: 301).

Forståelsen af et mediefænomen

En mediebrugers forståelse af et mediefænomen er bestemt af den ‘samfundsmæssige kontekst’, og mediefænomenet vil samtidig være betinget af den ‘intertekstuelle kontekst’ (Shrøder & Mathieu 2021: 308). Mediereceptionsanalyser tager afsæt i en sociokulturel forståelse af verden, hvortil mediefænomenerne skal forstås ud fra de samfundsmæssige og kulturelle forhold. Et mediefænomen er forbundet med sin samtid og af den historie der går forud for den (Hall 1973: 1). Samtidig med dette er en mediebrugers aflæsning af mediefænomenet også være betinget af den sociokulturelle situation: “Man kan f.eks. ikke lave en receptionsanalyse af kendte i ugeblade uden at inddrage den kulturelle resonans, som disse ugeblade har i andre former for medieret kendthed” (Shrøder & Mathieu 2021: 309).

Indkodning og afkodning

En grundantagelse indenfor mediereception er, at gruppen aflæser mediefænomener, hvilket står i kontrast til den måde man førhen forstod mediefænomener på. Analyser af mediefænomener, før Hall, var præget af en effektundersøgelse, hvor mediebrugere blev set som passive ‘consumers’. Beskedens proces blev her beskrevet som afsender-medium-modtager (Schrøder & Mathieu 2021: 299). Hall gør op med denne forståelse af mediebrugere ved at give kodningen af en besked fire dimensioner: ‘production’, ‘circulation’, ‘use’ og ‘reproduction’ (Hall 1991: 508). De to første dimensioner er der hvor indkodningen foregår, mens afkodningen finder sted i de sidste to dimensioner. Dette er også illustreret nedenfor gennem Halls model “Encoding-decoding model”.

Figur 12.1. Halls indkodnings-/afkodningsmodel (kilde: Hall, 1980 (oversættelse fra da. udg. 2015)).

Figur 2 Halls indkodning-/afkodningsmodel

Indkodning: Indkodningen af en besked er den proces, hvori en producent tilvejebringer en given besked. Dette er betinget af forskellige bagvedliggende faktorer - tekniske infrastrukturer, produktionsstrukturer, vidensrammerne - er afsættet for beskedens betydningsstruktur, der skaber indkodningen af selve beskeden.

Afkodning: Indkodningen af en besked bliver så afkodet af en given målgruppe, der danner deres egen betydningsstrukturer ud fra deres: vidensrammer, produktionsstrukturer og tekniske infrastrukturer. Dette fører til en respons på beskeden, som kan blive transmitteret tilbage til producenten.

Ovenstående scenarie er betinget af, at indkodningen og afkodningen er symmetrisk, hvilken den ikke altid er. De to forhold afspejler derved ikke hinanden en til en, og formålet med indkodningen stemmer ikke nødvendigvis overens med dens aflæsning (Schrøder & Mathieu 2021: 299).

Denne asymmetri leder os imidlertid videre til de tre mediepositioner, som en modtager kan indtage.

Medieposition

Hall operere med tre forskellige måder at forstå et mediefænomen på: den dominerende, den forhandlende og den oppositionelle. Dette er de tre positioner, som en mediebruger kan indtage, når vedkommende modtager et bestemt medieprodukt (Schrøder & Mathieu 2021: 302).

- Den dominerende position beskriver folk der forstår medieproduktet som det var tiltænkt. Her optræder der altså en symmetri mellem indkodning og afkodning. Mediebrugerne aflæser altså budskabet på samme måde som medieproducenten indkodede det.
- Den forhandlende position dækker over folk som godtager den overordnede bagvedliggende ideologi, men som stadig har sine betænkeligheder ved beskeden. Folk der indtager denne position har en 'pick and choose' indstilling, hvor de 'køber' noget af beskeden, men ikke det hele.
- Den oppositionelle position er når folk overhoved ikke er enig i beskedens budskab. De sætter sig i opposition til medieproduktet, da de ikke er enige i den bagvedliggende ideologi.

Den dominerende læsning af covid19 kampagnens budskab er, at folk er vil have en vaccine, og er enige i den lægevidenskabelige forståelse af fænomenet. Den forhandlende modtager vil være delvist enig i den lægevidenskabelige ideologi, men formentlig stadig tage vaccinen

eller i hvert fald følge dele af anbefalingerne. Den oppositionelle modtager er uenig i den bagvedliggende forståelse af fænomenet, og forkaster derfor også metoden (det at tage vaccinen).

Analyse

Analysestrategi

I denne opgave vil jeg kigge på interviewpersonernes 'naturlige indstilling' til fænomenet corona, som en del af min analyse af deres livsverden. Jeg vil forsøge at finde frem til hvad der er deres 'common-sense' forestilling. Dette vil jeg gøre ved at analysere det sociale og kulturelle videnslager, som kommer til udtryk gennem interviewet. Ydermere vil jeg undersøge hvilken påvirkning denne "naturlige indstilling" har været udsat for under corona, og hvordan dette påvirker deres syn på corona. Her vil jeg undersøge den såkaldte suspendering af hverdagslivets selvfølgeligheder nærmere.

Analysens afsæt vil være en undersøgelse af kampagnen "Covid19" som mediefænomen. Jeg vil her kigge nærmere på encoding og decoding af kampagnen. Afsluttende vil jeg analysere, hvilket medieposition de tre borgere indtager.

Encoding af kampagnen

Jeg vil i denne analysedel undersøge hvilken besked det er, som Sundhedsstyrelsen spreder gennem deres Kampagne "Covid19". Beskeden vil dog ikke blive analyseret helt i bunden, da opgaven i højere grad har fokus på målgruppens forståelse af kampagnen.

Den samfundsmæssige kontekst

Den samfundsmæssige kontekst er, at der er en pandemi, som sundhedsstyrelsen i samarbejde med de øvrige myndigheder forsøger at bekæmpe. Sundhedsstyrelsen laver daglige opgørelser af hvor mange smittede der er, da dette har indflydelse på regeringens coronastrategi (Sundhedsstyrelsen 2021c). Regeringen har i den henseende lavet en del love

og bekendtgørelse, der skal forsøge at bekæmpe coronapandemien (jf. epidemiloven, §1, stk. 1).

Afsender og modtager

For at kunne foretage en encoding/decoding analyse, har jeg fundet det nødvendigt, at skitsere hvem afsenderen og modtageren af kampagnen er.

- Afsender: Den officielle afsender af kampagnerne er Sundhedsstyrelsen. Denne instans er en selvstyrende myndighed, der dog samarbejder tæt med den danske regering. Det er Sundhedsstyrelsens primære opgave at varetage danskernes sundhed og sørge for at det danske sundhedsvæsen er stabilt (Sundhedsstyrelsen 2021c).
- Modtager: Kampagnen henvender sig til alle danskere, og alle danskere vil blive tilbudt en vaccine (Sundhedsstyrelsen 2021d). Målgruppen er altså alle danskere, men dele af kampagnen henvender sig til forskellige dele af den danske befolkning. Der er fx pjecer om generelle råd på forskellige sprog, en video omkring fake news samt en særlig rådgivning til unge. Kampagnen forsøger altså at tilrettelægge beskederne til forskellige grupper, mens der samtidig er dele af kampagnen som er tiltænkt alle borgere.

Budskab “Vaccinationerne er i gang”

For at kortlægge et mediefænomen, skal man ifølge Hall finde frem til beskeden i mediefænomenet (jf. teori afsnittet). Den besked som Sundhedsstyrelsen udsender i sin kampagnen er at informere borgerne om, at vaccination imod covid19 er i gang, hvilket ses i overskriften (Sundhedsstyrelsen 2021b). Dette budskab er fremhævet med store bogstaver, og det kan siges, at være det primære budskab. I underrubrikken står der, at man skal have “tålmodighed lidt endnu”, hvilket også er en del af den besked. Kampagnen prøver at fortælle os, at vi skal have tålmodighed lidt endnu, fordi vaccinationerne er i gang. Det underliggende budskab er, at nu hvor vaccinationerne er i gang, så vil samfundet snart åbnes op igen. Dette er en del af den strategi som regeringen har lagt, der påkræver flokimmunitet inden samfundet åbnes helt op (Statsministeriet 2021). En del af formålet med kampagnen er derfor også er at give os håb om, at vi snart får et almindeligt liv tilbage.

Vi får også at vide, at vi skal “hold[e] fast i de gode råd” (Sundhedsstyrelsen 2021b). For at forstå denne sætning, bliver vi, som Hall siger, nødt til at se kampagner som noget

intertekstuelt (jf. teoriafsnittet). Jeg har derfor også fundet det relevant, at undersøge den del af kampagnen som omhandler mundbind.

Der er i øvrigt et billede knyttet til denne besked, hvilket jeg ikke vil komme nærmere ind på. Men ifølge semiotikken er dette med til at klargøre den besked som afsenderen ønsker at fremsætte (Barthes 1998: 44). Dette billede forestiller en vaccine, hvilket er med til at forstærke budskabet (Barthes 1998: 45). Dette har formentlig været nødvendigt, da en stor del af kampagnen er blevet udsendt som plakater i det offentlige rum.

Budskab “Brug af mundbind”

Budskab bliver allerede klargjort gennem beskedens titel “Brug af mundbind”, der er en implicit besked der antyder en anvendelse af disse mundbind. Ydermere er der til denne titel knyttet en kort tekst, der blandt andet nævner “Mundbind kan være et supplement til forebyggelse af smitte” (Sundhedsstyrelsen 202b). Citatet angiver samtidig en begrundelse for at dette er positivt, nemlig fordi det forebygger smitte. Dette leder os frem til en central del af indkodningen af en besked, nemlig at dette bygger på bagvedliggende faktorer (jf. teoriafsnittet). Til at afdække dette, vil jeg undersøge denne påstand nærmere vha. Sundhedsstyrelsens rapport omkring mundbind “Brug af mundbind i det offentlige rum”. Sundhedsstyrelsen vurderer i denne rapport, at brugen af mundbind i det offentlige rum forebygger smitte:

“På baggrund af det foreliggende vidensgrundlag samt den generelle viden om forebyggelse af smitte med ny coronavirus, er det Sundhedsstyrelsens vurdering, at der samlet set er tilstrækkelig dokumentation for effekten af den smitteforebyggende effekt til at anbefale brug af mundbind visse steder i det offentlige rum” (Sundhedsstyrelsen 2020: 9).

Evidensen for brugen af mundbind bygger til dels på undersøgelser foretaget inden for sundhedsvæsenet, hvor brugen af mundbind ved omgåelse af luftbårne sygdomme har været effektivt, og delvist på den samlede viden omkring covid19 og dens smitte. Vidensrammerne for beskeden består altså i lægevidenskaben, hvilket ses ud fra begrundelsen for at bære mundbind. Evidensen tager sit afsæt i undersøgelser foretaget indenfor sundhedsvæsenet samt internationale rapporter der alle er foretaget af læger eller andre sundhedseksperter

(Sundhedsstyrelsen 2020: 12). Dette vidensgrundlag er allerede eksisterende inden beskeden bliver formuleret (jf. teori afsnittet).

Foruden ovenstående får vi også at vide, at brug af mundbind nogle steder er et lovkrav, og kampagnen har hjemmel i gældende lov (jf. Mundbindloven⁴ §1, stk. 1). Vidensgrundlaget bygger dermed også på retslige principper, men dette retslige aspekt understøtter samtidig det sundhedsvidenskabelige grundlag, hvilket ses i formålsparagraffen (jf. Mundbindloven §1, stk. 1). Formålet med loven er nemlig at “forebygge” og “inddæmme” smitte af sygdomme.

Ligesom forrige afsnit fastlagde, er der også i denne kampagne også tale om en illustration, som skal fremme kampagnens budskab. Dette billede forestiller et mundbind.

Decoding af kampagnen

Jeg vil nu beskæftige mig med, hvordan de tre interviewpersoner forstår kampagnen. Hertil vil jeg anvende Halls decoding begreb.

Målgruppen

Kampagnens målgruppen er allerede blevet berørt i encoding afsnittet, men jeg vil nu uddybe dette ift. denne opgaves fokus. Som jeg berørte i forrige afsnit er målgruppen hele Danmarks befolkning. Jeg har dog valgt at tage udgangspunkt i et lille udsnit af denne målgruppe, ved at fokusere på tre interviewpersoner. Udvælgelseskriterierne var, at de alle tre var imod en vaccine af covid19. Hvad der ellers deler og skiller dem ad, vil blive berørt i dette kapitel, hvor jeg forsøger at finde frem til grundlaget for deres modstand mod vaccination af covid19. Da interviewpersonerne valgte at være anonyme, har jeg valgt at kalde de tre borgere for: borger A, borger B og borger C.

Det er forskelligt hvordan de tre interviewpersoner har set kampagnen. Borger A og C har set dele af kampagnen på facebook, mens borger C ikke er på facebook. Jeg bad hende derfor om at se en video, for at give hende indblik i kampagnen. Borger B blev dog indkaldt til vaccination, og har derfor læst indkaldelsen til vaccination - en indkaldelse som sendes til

⁴ Bekendtgørelse om krav om mundbind m.v. i kollektiv trafik m.v.

alle borgere, når det er deres tur til at blive vaccineret. Alle tre borgere er blevet præsenteret for de to kampagner i det offentlige rum.

Holdning til vaccination

Ifølge Halls teori er decoding betinget af modtagerens vidensgrundlag (jf. teoriafsnittet). Det er altså væsentligt at se på om modtagerens vidensgrundlag bygger på de samme principper som afsenderens. Vi fandt i forrige afsnit frem til, at afsenderens vidensgrundlag er det lægevidenskabelige og sundhedsfaglige.

Borger A er ikke fuldkommen enig i den måde som myndigheder fokuserer deres kampagne på. Borger A udtaler sig omkring det lægevidenskabelige afsæt for myndighedernes strategi:

“Jeg synes bare vi skal samarbejde med den alternative verden [...] Jeg synes det er smart at den vestlige videnskab har fundet ud af hvordan vi kan kurere sygdomme, men på et eller andet tidspunkt, så synes jeg det er kammet over” (Bilag 1: 3).

Borgeren er altså ikke fuldstændig enig i kampagnens vidensgrundlag. Hun mener, at lægevidenskaben er gavnlig til en vis grænse, hvortil hun mener, at den alternative verden også burde spille en rolle. Hun har altså et vidensgrundlag, som også bygger på en alternativ verden. Den alternative verden er et vidt begreb, der kan dække over alt fra zoneterapi til kosttilskud. Her lægger borgeren især vægt på “sund kost” og “ordentlig søvn”. Dette mener hun, at myndighederne i højere grad burde advokere for (B1: 8). Hun mener, at myndighederne har anskuet denne problemstilling for ensrettet, hvilket har ført til en for ensrettet kommunikation (B1: 1). Hun er altså kritisk overfor lægevidenskabens rolle både generelt, men derfor også ift. corona. I stedet bekender hun sig også til den alternative verden.

Borgeren nævner, at hun ikke generelt er imod vaccination, da hendes børn følger vaccinationsprogrammet. Hun har dog sine forbehold, og det kommer til udtryk, at borgeren får information omkring corona fra andre steder end fra myndighederne. Hun er aktiv på facebook, og får information derfra. Her er hun medlem af diverse grupper, der ligesom hende, anskuer corona på en anden måde end andre (B1: 21). Hun får sin viden fra den alternative verden gennem udvekslinger på sociale medier, hvilket hendes vidensgrundlag er påvirket af.

Borgeren nævner i forlængelse af dette, at hendes børn følger vaccinationsprogrammet. Dette vidner om, at hun ikke er imod vaccination generelt. Hun har dog også sine forbehold mht. vaccination af hendes børn. Hendes datter har fx ikke fået HPV-vaccinen. Her har hun vurderet at chancen for, at hendes datter får HPV er ret lille, og hun har ikke lyst til at risikere, at hendes datter får eventuelle bivirkninger. Forholdet til bivirkninger vejer således højt ift. borgerens afgørelse om vaccination. Dette er også en del af årsagen til, at borgeren ikke ønsker, at få vaccination imod covid19.

Borger B stiller sig kritisk overfor kampagnen, og er i modsætning til Borger C mere kritisk overfor vaccination generelt. Hun er ikke blevet vaccineret, siden hun var 16 år og hendes datter blev først vaccineret som 4-årig (B2: 29). Statens Serums Institut anbefaler, at et barn vaccineres indenfor de første 12 måneder af barnets liv (Statens Serums Institut 2021). Borgeren er dog anderledes orienteret, hun nævner: “[lægen] sagde selv: jo ældre børnene er jo mere robuste er det overfor eventuelle bivirkninger.” (B2: 2). Borgeren har hentet information fra lægevidenskaben. Der ses her en uoverensstemmelse mellem det som lægen har fortalt hende, samt det som myndighederne anbefaler. Dette bevidner også om, at lægevidenskaben selvfølgelig ikke kan ses som et fasttømret felt, men også som individer der praktiserer videnskaben forskelligt. Som det ses af ovenstående, er det særligt bivirkningerne ved vaccinationer, som borgeren stiller sig kritisk overfor. Dette er også årsagen til, at borgeren ikke ønsker at få vaccination af covid19, og hvorfor hun synes at myndighederne griber det forkert an.

Borger B er generelt skeptisk overfor vacciner. Årsagen til dette er hendes kendskab til de bivirkninger, som vaccinationer i hendes levetid har haft. Heraf nævner hun eksemplet med thalidomid affæren⁵ i 1960'erne, hvor lægemedicin medførte at kvinder fødte deformede børn (B2: 2). Det er sådan nogle eksempler, som gør at borgeren stiller sig kritisk overfor vaccination. Borger B synes dog også at vaccination kan være gavnligt. Hun forstod fx godt, at man i at man blev vaccineret imod kopper (B2: 7). Det er ifølge Hall en tendens, at individets forudindtagede holdning præger hendes syn på den givne kampagne (jf. teori afsnittet), hvilket også ses i denne situation (B2: 2). Borger B har samtidig, ligesom

⁵ “I slutningen af 60'erne tager et stort antal gravide kvinder en lille hvid tablet. Medicinalfirmaet hævder, at den er fuldstændig uskadelig. Den hjælper både mod kvalme og uro. Et vidundermiddel skabt i den bedste mening. Kort tid efter fødes der et utal af børn med voldsomme fysiske skader. Læger påviser en sammenhæng mellem pillen og de deformede børn, men firmaet benægter, at det er pillens skyld. Det skal snart vise sig, at bag pillens hvide uskyld gemmer sig en historie, som ændrede synet på medicinalbranchen for al tid.” (AAU 2021)

borger A, en holdning til, at kampagnen godt kunne have fokuseret på andet. Her nævner borger B særligt "livsstil", som noget der godt kunne være inddraget i kampagnen (B2: 4).

Borger C adapterer heller ikke til kampagnens endcoding, da vedkommende overordnet set mener at vaccinationen er for ny (B3: 1). Borgeren lægger stor vægt på bevismaterialet ift. vaccinen. Han ønsker ikke lyst til at tage vaccinen, da han mener, at den stadig er forholdsvis ny (B3: 2). Ligesom de to andre borgere er han bange for bivirkningerne. Han har i denne forbindelse stor tillid til hans omgangskreds, der består af en del fagfolk indenfor netop dette område - herunder en sygeplejerske og en biokemiker. Han er altså enig i lægevidenskaben generelt, men er bekymret for netop denne vaccine. Han er samtidig, ligesom de to andre borgere, meget bevidst omkring andre måder at håndtere en virus på. Han forsøger selv at holde sig sund og rask, for at være modstandsdygtig overfor covid19 (B3: 2).

Alle tre borgere stiller sig kritisk overfor vaccinationen, fordi de mener, at den er for ny. Borgerne har grundlæggende set de samme grunde til at være skeptiske, men de lægger vægten forskelligt. Hvor borger A fokuserer på, at vi skal samarbejde mere med den alternative verden, fokuserer borger B mere på den historisk som vaccinationer har haft, mens borger C er meget fokuseret på bevismateriale for netop denne vaccine. Alle tre borgere er overordnet enig i den lægevidenskabelige forståelse af fænomenet, men de har også nogle forbehold. Borgerne kan derfor siges at placere sig indenfor den forhandlende position (jf. teoriafsnittet).

Delkonklusion

Afsenderen af kampagnen er Sundhedsstyrelsen og modtageren er den danske befolkning. Det ses af ovenstående analyse, at beskeden i kampagner er, at borgerne skal anvende mundbind samt at give folk håb. Den samfundsmæssige kontekst er, at der er en pandemi, og vidensgrundlaget bygger på et lægevidenskabeligt grundlag. De tre borgere sætter sig delvist i opposition til dette vidensgrundlag, og kan derfor karakteriseres som den forhandlende decoding position.

Analysedel II: Vaccineskeptikers livsverden

Nu hvor jeg har berørt encoding/decoding faktorerne, vil jeg se på hvilke følelser og holdninger, som ligger til grund for den position, som borgerne indtræder. Til dette vil jeg, som tidligere nævnt, anvende Hverdagslivets sociologi. Halls teori er anvendelig ift. at beskrive individernes forståelse af kampagnen, men jeg vil nu undersøge hvorfor forstår de kampagnen som de gør, kapitlet vil derfor fokusere på forståelsens (individernes) bagvedliggende følelser og oplevelser.

Den fremmede og rådene

De generelle råd kan karakteriseres som en orienteringsmodel gennem Schutz betegnelse af begrebet, da det er en oversigt over korrekt adfærd. Rådene er en beskrivelse af hvordan man skal agere, som etableres sig gennem kulturmønsteret:

“Det bedste, du kan gøre for at forebygge smitte, er at følge vores 6 generelle råd om smitteforebyggelse og tænke dem ind i alt, hvad du foretager dig – i hjemmet, i det offentlige rum, i skolen og på arbejdspladsen.” (Sundhedsstyrelsen 2021e).

Ud fra ovenstående kan vi tolke, at hvis man vil hjælpe myndighederne og øvrige borgere med at inddæmme smitten, skal man følge de generelle råd. Dette ses blandt andet gennem deres positivt ladede ord “bedste”. Sundhedsstyrelsen advokerer samtidig for, at man skal anvende retningslinjerne i “alt hvad [man] foretager [sig]”. Disse altomfattende råd danner altså et kulturmønster, som befolkningen skal følge. De generelle råd bliver normen for, hvordan man skal agere i det offentlige rum. Orienteringsmodellen er forbeholdt in-gruppen, da de forstår at anvende modellen, mens den efterlader ‘den fremmede’ (jf. teori afsnittet).

Den fremmede formår altså ikke at efterleve denne orienteringsmodel. Dette kommer konkret til udtryk hos de tre interviewpersoner, som ikke forstår rådene. De tre individer tolker alle sammen rådene forskelligt, og som vi så i sidste analysedel, så indtræder de tre interviewpersoner den forhandlende position, de adapterer altså til dele af sundhedsmyndighedernes kampagne. Dette vil blive analyseret i næste afsnit, hvor jeg vil gå i dybden med borgernes livsverden.

Hverdagslivets verden

I det følgende afsnit vil jeg analysere de tre interviewpersoners livsverden, hvorefter jeg vil samle op på fællesnævnerne og forskelligheder.

Borger A

Ifølge Schutz teori påvirker hendes personlige position hendes holdninger, og når vi forsøger at forstå, hvorfor hun ikke vil have en vaccination, må vi først kortlægge hendes identitet (jf. teoriafsnittet). Borger A er en 44-årig enlig mor til to og bor i København, hun er på nuværende tidspunkt på barsel med sin søn, som blev født under corona (B1: 1). Når hendes barsel er slut, vil hun vende tilbage til en dagligdag som klinikassistent. Hun er uddannet hotelreceptionist og klinikassistent (B1: 1). Disse faktorer er med til at fastsætte borgerens naturlige indstilling.

Borger A er således en middelklasse mor fra København. Hun nævner selv i interviewet, at det har været svært, at være på barsel og føde under corona:

“Jeg kan ikke komme til babysalme, min barsel har været meget anderledes. Babysalmesang er lukket ned. Indkøring i vuggestuen er præget af, at vi heller ikke kan ikke, altså den er også ufed, fordi jeg skal aflevere i døren.” (B1: 1)

Borgeren giver i ovenstående udtryk for, at den nedlukning, som regeringen sammen med et flertal i folketinget har foretaget, har haft konsekvenser for hendes barsel og søns indkøring. Når borgeren udtaler, skal dette altså også forstås ud fra hendes biologisk betingede situation. Det ses hvordan hendes holdninger er meget præget af netop dette, hun nævner selv, at hendes holdning til regeringens måde at håndtere corona på, ændrede sig efter hun fødte (Bilag A: 16). Hendes livssituation ændrer sig altså, hvilket førte til en ændring i hendes holdning. Dette var det udslagsgivende og kan med Schutz teori beskrives som en suspendering af hendes naturlige indstilling (jf. teoriafsnittet).

I forrige analyseafsnit så vi, hvordan borger A indtræder den forhandlende position ift. Sundhedsstyrelsens kampagne. Hendes holdning til kampagnen er, at den undlader at anvende den alternative lægevidenskab som løsning på problemstillingen. Ifølge Schutz er

vores holdninger præget af vores verdenssyn. Med dette in mente kan vi forsøge at forstå hvorfor borgeren har netop denne holdning. Hun nævner selv: “Næstekærlighed, karma, buddhisme, annihilationisme - at alle levende væsner besidder noget liv”. Hun har altså en holistisk forestilling, der gør, at hun ikke adapterer til det naturvidenskabelige synspunkt alene. Dette er også årsagen til, at hun mener at kost og søvn har en betydning for virus.

En anden central årsag til, at borger A ikke vil følge retningslinjerne er, at hun er liberalistisk orienteret. Borger A giver udtryk for, at hun ikke følger retningslinjerne. Hun er ikke interesseret i “jeg vil ikke tage mundbind på, jeg vil ikke testes og jeg vil ikke vaccineres” (B1: 7). Dette bygger på borgerens egen orientering mod at være et frit menneske. Her ser borgeren anderledes på vaccination og retningslinjer end myndighederne og folk som følger orienteringsmodellen gør. Hun bevæger sig altså her som fremmed, da hendes overbevisning fastlægger, at hun ikke skal bruge mundbind, testes eller vaccineres. Hun er ikke entydigt enig med myndighedernes synspunkter, og føler sig at hendes individuelle ret til at bestemme over eget liv bliver krænkede, ved at hun indirekte føler sig tvunget til at følge retningslinjerne. Her kommer vi frem til en anden central årsag til, at borger A aflæser kampagnen, som hun gør, hun føler sig nemlig tvunget. Hun er godt bevidst omkring, at hun egentlig ikke er tvunget til at følge kampagnens dagsorden, men i kraft af lovgivningen føler hun sig alligevel underlagt kampagnens budskaber (B1: 20).

Borger B

Borger B er en 78-årig gammel dame, som kommer fra Jylland. Hun er pensionist og har en voksen datter samt to børnebørn. Hun er uddannet indenfor sprog og har sidenhen taget en del kurser (B2: 1). Hendes holdning til vaccination kan, ligesom borger A, baseres på hendes biologisk betingede situation. Hun nævner i interviewet, hvordan hendes holdning er påvirket af den alder hun har, fordi hun har set nogle ting, som de yngre generationer ikke har. På baggrund af dette mener hun, at lægevidenskaben er gået for vidt: “[...] det er naturens orden at rydde i den ældre del af befolkningen. Det har det altid været. Det er som om vi lever i en tid og en kultur nu, hvor vi benægter fakta.” (B2: 5). Borgeren er altså af den forståelse, at død en naturlig del af livet, og at lægevidenskaben går for vidt, hvis den tror, at den kan undgå dette.

Anvender vi Schutz teori til at forstå borgeren, bliver det altså tydeligt, at hendes oplevelser er med til at påvirke hendes holdning til kampagnen. Dette bliver understøttet af hendes reaktion på den kampagnevideo, som Sundhedsstyrelsen har lavet med titlen "Ha' tålmodighed. Lidt endnu." (Sundhedsstyrelsen 2021f). I sin afkodning af denne del af kampagnen, anvender borgeren også sin erfaringshorisont. Denne video giver hende følelser af afsky, og hun tager stærkt afstand fra videoens præsentation af emnet på (B2: 2). Hun associerer videoen med dårlige danske komedier fra da hun var ung (B2: 16). Hun mener, at dette er upassende, da hun mener at corona er et alvorligt emne.

Borger C

Borger C er en mand på 31 år, han er oprindeligt fra Bulgarien, men har boet i Danmark i 8 år, hvor han også tager sin uddannelse på KEA⁶. Han er på nuværende tidspunkt i praktik og ved siden af studiet arbejder han på en bar. Han bor i København sammen med sin kæreste og klatrer i sin fritid (B3: 1). Hans holdning til myndighedernes udmeldinger kan i høj grad siges at være påvirket af hans biologisk betingede situation. Som det blev beskrevet i sidste analysedel, mener han, at vaccinationen af covid19 er for ny, hvilket også er årsagen til at han ikke ender kampagnen symmetrisk. Han nævner "And I try to let my body develop its own defense system against it then using a vaccine in that sort of way." (B3: 2). Dette syn på vaccination kan forklares ud fra, at borgerens livsverden. Han er en ung og aktiv mand, der ikke føler sig truet af corona. Han er til gengæld bange for vaccins bivirkninger. Han ved at corona højst sandsynligt ikke vil påvirke ham, fordi han er ung, sporty og ikke har underliggende sygdomme (B2: 2).

Borger C's modstand imod myndighedernes håndtering af fænomenet skal ses ud fra hans livssituation. Han er en ung fyr som arbejder på en bar og godt kan lide at træne. Dette er fundamentale dele af hans hverdag, som pludselig bliver ham frataget.

Modsat de to andre borgere, så har denne borger ikke noget imod at blive testet. Han følger således retningslinjerne, og kan ikke karakteriseres som en fremmed. Han har dog sine betænkeligheder ved retningslinjerne "If you walk into a bar, you wear a mask, you sit down, you can take it off, which to me sounds a little bit stupid. It's not like corona is flying on you." (B3: 14). Han kan altså ikke se det logiske i måden man anvender mundbind på, hvilket

⁶ København Erhvervsakademi

svækker hans tiltro til myndighederne. Denne mistillid bliver forstærket af, at han har oplevet at informationerne skifter hele tiden (B2: 14). Dette er også en del af årsagen til, at han ikke ønsker at få vaccinen.

Delkonklusion

De tre borgere kan i denne nyopståede situation ikke anvende deres naturlige indstilling, og de oplever, at det bør suspendere den for at passe ind i in-gruppen. Dette ses på forskellig vis og i forskellige grader. Borger A mener ikke, at der er plads til hende i den plan som myndighederne har lagt ud, da hun er mor og har et alternativt syn på lægevidenskaben. Borger B er dybest set uenig i at vaccination er vejen frem, da hun i sin levetid, har oplevet hvordan lægevidenskaben har slået fejl. Borger C synes at myndighedernes forskellige udmeldinger svækker deres troværdighed, og han kan ikke se idéen med myndighedernes udmeldinger ift. ham selv - som ung og frisk mand. Alle tre borgere har altså nogle forskellige forudsætninger, der gør, at de opfatter mediefænomenet forskelligt.

Diskussion

Vi er alle sammen trætte af at leve i en tid hvor corona er omdrejningspunktet: vi giver ikke kram til vores tætteste, vi ser smittetal som det første, når vi tjekker nyhedsmedier og mange af os er stadig tvunget til at arbejde hjemmefra. I december 2020 udrullede myndighederne løsningen: vaccination. Men hvad nu hvis man ikke ønsker denne vaccination. Denne opgave har været centreret omkring vaccineskeptikers livsverden, og vi skal nu sætte denne livsverden lidt i perspektiv, ved at diskutere emnet vaccination fra begge sider. På den ene siden har vi Sundhedsstyrelsen samt de øvrige myndigheder, mens vi på den anden side har de tre borgere der udgør synspunktet vaccineskepsis.

Vaccinationer er et bredt diskuteret emne især i denne tid. Eksperter mener, at vi er nødsaget til at lade os vaccinere alle sammen for at kunne skabe flokimmunitet. Vi har nu fået et indtryk af de tre borgers livsverden samt syn på coronapandemien, men er dette overhoved en acceptable holdning at have, når vi har med en pandemi at gøre? Dette mener, Sundhedsstyrelsen i hvert fald ikke. Selvom at det er frivilligt at blive vaccineret mener

sundhedsforskere, at 80% af befolkningen skal vaccineres, for at skabe flokimmunitet. Lige nu viser en statistisk undersøgelse at 78 % af befolkningen ønsker en vaccination. “Jo flere der bliver vaccineret, jo bedre kontrol får vi med epidemien.” (Sundhedsstyrelsen 2021b). De sidste 22% er blandt andet repræsenteret gennem de tre interviewpersoner. Borger A kan godt se ræsonnementet i, at vaccination skaber flokimmunitet, men hun mener samtidig, at der er mange andre måder at skabe flokimmunitet på. “Flokimmunitet kan også opnås ved at vi naturligt udvikler antigener” (B1: 9). Borgeren argumenterer altså, ligesom vi så i analysen, ud fra et alternativt syn på videnskaben, og mener ikke kun at løsningen kan findes gennem vaccination. Selvom Sundhedsstyrelsen er præget af den konventionelle lægevidenskab, kan de godt se idéen med den naturlige flokimmunitet. De mener dog stadigvæk, at når vi har med en pandemi at gøre, så bliver kan man ikke tillade sig, at vente på en naturlig flokimmunitet. De to parter er altså enige om at der skal skabes flokimmunitet, men uenige om hvorvidt denne skal skabes. En af årsagerne til at borger A mener, at naturlig flokimmunitet er den bedste metode er, at hun er bange for bivirkningerne. Dette mener, sundhedsstyrelsen dog ikke, at man skal være bekymret for, de siger, at kun meget få vil opleve gener eller bivirkninger (Sundhedsstyrelsen 2021g). Her kan borger A anvende astrazeneca som eksempel:

“Nu kan du se, at der er en masse mennesker som er vaccineret med AstraZeneca, og nu bliver den sat på pause, fordi man har fundet ud af, at der er måske nok noget med nogle blodpropper.” (B1: 9).

Men Sundhedsstyrelsen har på baggrund af netop denne risiko valgt at udfase AstraZeneca (Sundhedsstyrelsen 2021h). Sundhedsstyrelsen pointerer dog, at disse blodpropper og andre blodsygdomer kun er hændt i meget få tilfælde. Til dette opvejer borger C, hans risiko for at blive alvorligt syg af corona med hans risiko for at få en følgesygdom (B3: 2). Hans chancer for at blive syg af corona er ikke særlig stor, så hvorfor skulle han tage en vaccine og risikere eksempelvis at få en blodprop. Søren Broestrøm understreger til Politiken, at vaccination er vigtig for ikke at viderebringe smitten: “Men jeg vil meget gerne bidrage til, at jeg ikke bringer smitten videre til andre” (Politiken 2021). Et argument for vaccination er altså, at vi sikrer at de ældre i vores samfund ikke bliver syge. Søren Broestrøm udvider argument ved at beskrive hvordan at “immuniteten langsomt vil aftage” (Politiken 2021). Denne argumentation forstår borger C godt, men han synes dog det er påfaldende, at en del af denne argumentation beror på, at vaccinationen ikke holder særlig længe.

“I mean, if you take the vaccine, let's say that there's no side effects, which there are, obviously, but let's say there aren't any. The problem, it seems, is that it doesn't really protect you for a long time.”
(B2: 2).

Brostrøm understreger, at det netop er vigtigt at lade sig vaccinere af den årsag. Han fortæller derudover, at kræftpatienter og andre grupper ikke kan opretholde immunitet ligeså godt (Politiken 2021).

Sundhedsstyrelsen fastholder dog, at vaccine er væsentlig ift. at have styr på corona situationen i Danmark. “Det er vigtigt, at så mange som muligt bliver vaccineret, for at vi kan bevare epidemikontrollen.” (Sundhedsstyrelsen 2021g). Borger B kan godt forstå myndighedernes anbefaling ift. vaccination, hun kigger hen på Sverige, for at perspektiverer situationen en smule. “De har så også haft flere dødsfald, men de har haft mulighed for at leve et normalt liv. Der er mange overvejelser i det her.” (B2: 18). Denne note kan være en afslutning på diskussion om hvorvidt vaccination er vejen frem eller ej. Det er netop et komplekst problem, som der er “mange overvejelser i”. Der er både et individuelt perspektiv og et samfundsmæssigt perspektiv, og situationen er stadig så ny, at det er svært at vide, hvad der egentlig er rigtigt eller forkert.

Delkonklusion

De to parter har altså hver deres syn på vaccination, der dybest set kan have rod i deres forskellige verdensopfattelse; det naturprægede syn på lægevidenskaben overfor det konventionelle. Samtidig med dette er det væsentligt at pointere, at de to parter udtaler sig på forskellig baggrund. Sundhedsstyrelsen taler ud fra generelle råd til hele Danmarks befolkning, mens de tre vaccineskeptikere tager et standpunkt ud fra deres egen personlige holdning.

Konklusion

Jeg har med denne opgave forsøgt at give corona diskussionen noget perspektiv. Der er mange fordomme forbundet med vaccineskeptikere, og denne opgave har forsøgt at udlægge

en ny måde at kigge på denne gruppe. Dette har jeg gjort ved at sætte mig ind i hvordan disse skeptikers tænker og føler.

Vi kan af første analyse udlede, at det intenderede mål med kampagnen, var at give danskerne håb. Det underliggende budskab var, at vaccination er løsningen på denne pandemi. Dette var imidlertid ikke sådan som de tre interviewpersoner opfattede kampagnen. Vaccination giver dem ikke håb, fordi de er skeptiske overfor vaccinen. De indtager den forhandlende position, da de er enige i dele af kampagnens præsenterede vidensgrundlag, men samtidig forholder sig skeptiske overfor metoden, som anvendes. De har alle tre et anderledes syn på lægevidenskaben, og mener at myndighederne burde have fokuseret på andre aspekter af bekæmpelsen af virussen. I analysedel II får vi udfoldet, hvorfor de tre interviewpersoner har netop denne holdning. Vi ser på deres individuelle historier gennem et livsverden-interview. Her kan det nævnes at Borger A er præget af sin rolle som mor og hendes alternative levevis, Borger B er påvirket af sit lange liv og førstehånds forståelse af, hvor gal vaccination kan gå og sidst har vi borger C, som er en ung fyr, der går meget om i sit fysiske helbred. I sidste del af denne bliver det udfoldet, hvordan de to parter (Sundhedsstyrelsen og vaccineskeptikerne) argumenterer for og imod en vaccination. Heraf ses det, at de tre borgere er meget bekymrede for bivirkningerne, mens Sundhedsstyrelsen ikke mener, at dette er en reel problemstilling i denne situation. Sundhedsstyrelsen lægger samtidig vægt på, at en vaccination er vigtigt for at holde pandemien under kontrol og sikre flokkimmunitet. De tre borgere har dog ikke lyst til at løbe den risiko, selvom den er lille. De to parter ser grundlæggende forskelligt på vaccination, hvilket kan knyttes til deres rolle ift. vaccination. Sundhedsstyrelsen er den objektive og rådgivende part, mens de tre borgere subjektivt skal forholde sig til, hvorvidt de ønsker en vaccination.

Perspektivering

Det kunne have været interessant at belyse dette emne med et andet videnskabsteoretisk afsæt. Socialkonstruktivismens diskursanalyse ville have skildret fænomenet vaccineskepsis på en anderledes vis. Her ville det have været spændende at tage fat i regeringens diskursive fremstilling af fænomenet. Dette ville også have ændret hele perspektivet for opgaven. I stedet for at undersøge fænomenet ud fra et borgerperspektiv, ville opgaven gennem denne anskuelsesform have anlagt en vinkel fra myndighedernes side.

Litteraturliste

Aabenraa Kommune 2021 Råd til forbyggelse af smitte Hentet fra:

<https://www.aabenraa.dk/borger/sundhed-og-forebyggelse/saadan-forholder-vi-os-til-covid-19-i-aabenraa-kommune/raad-til-forebyggelse-af-smitte/> [01.06.21]

AAU "I den bedste mening: Thalidomid affæren": [https://pure.au.dk/portal/da/clippings/i-den-bedste-mening-thalidomid-affaeren\(18a6024a-6b6a-4333-b59d-b779abe87340\).html](https://pure.au.dk/portal/da/clippings/i-den-bedste-mening-thalidomid-affaeren(18a6024a-6b6a-4333-b59d-b779abe87340).html) [01.06.21]

Barthes, R. (1998). "Billedets retorik". I: Fausing, B. & Larsen P. (red.) *Visuel kommunikation*, Holte: Medusa.

Aarhus BSS (2021) "Mange danskere vil vaccineres mod": covid-19 <https://bss.au.dk/om-aarhus-bss/nyheder/vis/artikel/mange-danskere-vil-vaccineres-mod-covid-19/> [01.06.21]

Halkier, B. (2001) "Kan pragmatisme være analytisk? Studiet af miljøhensyn som eksempel" I: Pedersen, K.B. & Nielsen, L.D. *Kvalitativ metode - fra metateori til markarbejde*, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg

Hall, S. (1973) "Encoding and decoding in the television discourse", University of Leicester, Bermingham

Hall, S. (1991) "Encoding, decoding". In: Doring, S. *The Cultural Studies Reader*. London: Routledge

Hausman B. (2019) *Anti/vax - reframing the Vaccination controversy*, Cornell University Press, New York

Houman, Tim "11 millioner kroner til tværnationalt forskningsprojekt om pandemier i de nordiske samfund": <https://ruc.dk/nyheder/11-millioner-kroner-til-tvaernationalt-forskningsprojekt-om-pandemier-i-de-nordiske-samfund> [01.06.21]

Juul, S. (2012) "Fænomenologi" I: Juul, S. & Pedersen, K. B, *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori*, Hans Reitzels forlag, København

Jørgensen, B. B. (2005) "Alfred Schutz og hverdagslivet", I: Schutz, A. *Hverdagslivets sociologi*, Hans Reitzels, København

Kristensen, C. J. (2019): "Forskningsetik i samfundsvidenskaberne". I: Kristensen, C.J. & M.A. Hussain (red.): *Metoder i samfundsvidenskaberne*. Samfundslitteratur forlag, Frederiksberg

Kristensen, C. J. (2017) "Shadowing – observationer af enkeltpersoners praksis". I: Kristensen, C.J. & M.A. Hussain (red.): *Metoder i samfundsvidenskaberne*. Samfundslitteratur forlag, Frederiksberg

Regeringen (2021) Situationen kommer til at stille kæmpe krav til os alle sammen. Hentet fra: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2020/statsminister-mette-frederiksens-indledning-paa-pressemoeede-i-statsministeriet-om-corona-virus-den-11-marts-2020/> [01.06.21]

Politiken (2021) "Søren Brostrøm er helt sikker: Derfor bør unge lade sig vaccinere", København

Poulsen, B. (2017) "Semistrukturerede interviews" I: Kristensen, C. J & Hussain, M. *Metoder i samfundsvidenskaberne*, Samfundslitteratur forlag, Frederiksberg

Rendorff, J. D. (2013) "Fænomenologien og dens betydning" I: Fuglsang L. et al *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*, Samfundslitteratur, Frederiksberg

Rubin, H. J. & Rubin I. S. (2012) *Qualitative interviewing - the art of hearing data*, Sage Publications Inc, Californien

Schutz, A. (2005): *Hverdagslivets sociologi*, Hans Reitzels, København

Statsministeriet (2021) "Gør Danmark stærkere"
<https://www.stm.dk/statsministeren/indlaeg/goer-danmark-staerkere/> [01.06.21]

Statens Serums Institut (2021). "Det danske børnevaccinationsprogram":
<https://www.ssi.dk/vaccinationer/boernevaccination> [01.06.21]

Sundhedsstyrelsen (2020a) “Brug af mundbind i det offentlige rum”: https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Corona/Mundbind/Brug-af-mundbind-i-det-offentlige-rum--Dokumentation-og-sundhedsfaglige-anbefalinger_15_08_20.ashx?la=da&hash=47F101C7F279F9B0808C4E16ECF6B87A1358505B [01.06.21]

Sundhedsstyrelsen (2020b) “Vaccination mod covid19”: <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Corona/Vaccination/Planlaegningsgrundlag-vaccination-COVID-19.ashx?la=da&hash=CA4DE3C330821A104F1383ACDEF47690D962D28B> [01.06.21]

Sundhedsstyrelsen (2020c) “Den første vaccine mod COVID-19 er godkendt og klar til brug i Danmark”: <https://www.sst.dk/da/nyheder/2020/den-foerste-vaccine-mod-covid-19-er-godkendt-og-klar-til-brug-i-danmark> [01.06.21]

Sundhedsstyrelsen (2021a) “Vaccination mod COVID-19”:
<https://www.sst.dk/da/corona/Vaccination-mod-COVID-19> [01.06.21]

Sundhedsstyrelsen (2021b) “Brug af mundbind”: <https://www.sst.dk/da/corona/Forebyg-smitte/Mundbind> [01.06.21]

Sundhedsstyrelsen (2021d) “Hvem skal vaccineres?”
<https://www.sst.dk/da/corona/Vaccination/Hvem-skal-vaccineres> [01.06.21]

Sundhedsstyrelsen (2021c) “Coronatal”: <https://www.sst.dk/da/corona/covid-19-og-ny-coronavirus/coronatal> [01.06.21]

Sundhedsstyrelsen (2021e) “Generelle råd om smitte-forebyggelse”:
<https://www.sst.dk/da/corona/Forebyg-smitte/Generelle-raad> [01.06.21]

Sundhedsstyrelsen [sundhedsstyrelsenDK] (2021f) “Ha’ tålmodighed. Lidt endnu.”:
<https://www.facebook.com/watch/?v=1511312192396641>[01.06.21]

Coco Kocyigit (RUC)
Fagmodulprojekt, Kommunikation

Sundhedsstyrelsen (2021g) “Vaccination mod COVID-19”: <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2021/Corona/Vaccination/Vaccination-pjece-A4-digital-webtilgaengelig.ashx?la=da&hash=64896844F95102D8B8CFC9FE9093F5E2261AFB7F>
[01.06.21]

Sundhedsstyrelsen (2021h) “Danmark fortsætter vaccineudrulning uden AstraZeneca-vaccinen”: <https://www.sst.dk/da/Nyheder/2021/Danmark-fortsætter-vaccineudrulning-uden-AstraZeneca-vaccinen> [01.06.21]

Warming, H. (2017) “Narrative interviews” I: Kristensen, C. J & Hussain, M. *Metoder i samfundsvidenskaberne*, Samfundslitteratur forlag, Frederiksberg

Samfundssind og omfavelse: også hvis man er uenig?

Af Coco Kocyigit, studerende på RUC

“Er der plads til mig, hvor skal jeg flytte hen?” sådan lød spørgsmålet fra den 44-årige københavner. Hun nægter at tage vaccinen, blive testet eller bære mundbind. Hun mener ikke, at der er plads til hendes holdning eller livsstil under corona og stiller sig uforstående overfor regeringens, i hendes optik, meget ensporet vej.

Vaccineskepsis er et begreb som i disse dage er omdrejningspunktet for en hed debat. Mange mennesker stiller sig uforstående overfor dette standpunkt - især under en pandemi. Men bare fordi, man ikke forstår et vist standpunkt, betyder det så, at det er forkert eller, at der ikke skal være plads til vaccineskepsis?

Tre borgere stiller sig uforstående overfor regeringens håndtering af corona, men det har altså ikke noget at gøre med hverken sølvpapir eller magtkritik - de er ganske enkelt uenige. En ældre dame fra jylland fortæller: “Vi gjorde det i den bedste mening, men prisen var for høj, for dem det gik ud over. Det var de gamle på plejehjemmet, de demente, som man jo ikke kunne forklare, hvorfor de lige pludselig ikke kunne få besøg af deres familie, det er trist.”. Hun har altså en forståelse for, at regeringen har handlet, som den gjorde, men hun mener samtidig ikke, at det var prisen værd. Hun er ked af det over, at se hvordan disse tiltag, som egentlig skulle beskytte de ældre, faktisk fik ret store konsekvenser for netop denne gruppe. Hun føler sig samtidig fremmed og udstillet, fordi hun ikke har samme holdning som regeringen.

“Det er jo det jeg synes er attraktivt ved det lærende refleksive menneske, det er at man kan sige nu går vi den her vej, hov vent det var ikke optimalt.”

Fake news eller forskellige meninger?

Fake news er en central del af polemikken omkring vaccination af covid19. Allerede i fire dage efter, at Danmark blev lukket ned, var Politiken ude med en artikel omkring fake news. Sidenhen har vaccineskeptikere været kaldt for sølvpapirshatte, og man har været skeptisk

overfor skeptikerne. Som en del af Sundhedsstyrelsens vaccinationskampagne har de lanceret en video, der netop har til formål at øge borgernes sunde fornuft ift. corona.

Vaccineskeptikerne udtaler, at det ikke handler om, at hun ikke tror på corona. Hun tror heller ikke, at citron kurerer en virus: Hun er blot skeptisk. "Det er jo det jeg synes er attraktivt ved det lærende refleksive menneske, det er at man kan sige nu går vi den her vej, hov vent det var ikke optimalt.". Borgeren mener, altså at hun er i stand til at reflekterer over det hun læser på nettet, og stiller sig netop som "refleksivt menneske" kritisk overfor myndighederne.